

Carl Friedmann – Kamp. Tekst B (met woordverklaringen)

Uit: *Tralievader* (Van Oorschot, 1990, p. 5-6)

Kamp

- 1 Hij noemt het nooit bij de naam. Het kan Trebivor, Majdawitz, Soblinka of Birkenhausen¹
2 hebben geheten. Hij spreekt van 'het kamp', alsof er maar één heeft bestaan.
3 'Na de oorlog,' zegt hij, 'zag ik een film over het kamp. Daarin zaten gevangenen voor hun
4 ontbijt een eitje te bakken.' Hij slaat zich met de vlakke hand tegen het voorhoofd. 'Een
5 eitje!' zegt hij schrill. 'In het kamp!'
6 Het kamp is dus een plaats waar geen eieren worden gebakken.
- 7 Veel meer nog dan een plaats is het kamp een toestand. 'Ik heb kamp gehad,' zegt hij.
8 Daarmee onderscheidt hij zich van ons. Wij hebben waterpokken gehad en rode hond². En
9 Simon heeft, nadat hij uit een boom was gevallen, wekenlang in bed gelegen met een
10 hersenschudding³.
11 Maar kamp hebben wij nog niet gekregen.
- 12 Meestal laat hij voor het gemak het verleden deelwoord weg. Dan zegt hij: 'Ik heb kamp,'
13 alsof de toestand voortduurt. En eigenlijk is dat ook zo. Hij heeft nog steeds kamp, vooral in
14 zijn gezicht. Niet zozeer in zijn neus of in zijn oren, hoewel die er groot genoeg voor zijn,
15 maar in zijn ogen.
- 16 In de dierentuin heb ik een wolf gezien met zulke ogen. Hij liep in zijn hok heen en weer, van
17 voor naar achter terug, naar de tralies⁴ toe en er vandaan. Ik bleef heel lang door de spijlen⁵
18 naar hem kijken.
19 Bezorgd ging ik op zoek naar Max en Simon. Zij hingen over het hek⁶ van de apenrots en
20 lachten om een baviaan die met kiezelsteentjes gooide.
21 'Kom eens mee naar de wolf,' zei ik, maar zij toonden geen belangstelling. Pas toen ik begon
22 te huilen, wilde Max mij schoorvoetend⁷ volgen.
23 'Nou,' vroeg hij verveeld, toen wij samen voor het wolvenhok stonden, 'wat is er met dat
24 beest?'

¹ concentratiekamp tijdens de Tweede Wereldoorlog

² **waterpokken en rode hond**: ziektes met rode vlekjes op de huid

³ **de hersenschudding**: dt. *Gehirnerschütterung*

⁴ **de tralies**: houten of metalen stokken waarmee een opening geblokkeerd wordt

⁵ **spijlen**: staven die deel uitmaken van een hek

⁶ **het hek**: afsluiting van een tuin of in een dierentuin

⁷ **schoorvoetend**: langzaam

25 'Hij heeft kamp!' snikte ik. Max wierp een blik door de tralies.
26 'Onmogelijk,' zei hij, 'wolven hebben geen kamp.'
27 Vervolgens trok hij aan mijn hand, ik moest mee naar de apen.
28 Toen mijn moeder bij onze thuiskomst mijn betraande wangen zag en naar de reden van
29 mijn verdriet informeerde, haalde Max zijn schouders op.
30 'Die is nog te klein voor de dierentuin.'

Sprachniveau (rezeptiv) B1-B2

Syntaktisch

- Viele, relativ kurze Hauptsatz-Nebensatz-Gefüge in Subjekt-Verb-Objekt Struktur
- Wörtliche Rede wird wiedergegeben durch eingeschobene Zitate (z.B. Z. 3, 7, 21)
- Wiederholung von ähnlichen Sätzen („Ik heb kamp“ Z. 7, 12; „Hij heeft kamp“ Z. 25)
- Ausrufesätze lassen sich in Verbindung mit den Zitaten zum Konzentrationslager finden: „In het kamp!“ Z. 5; „Hij heeft kamp!“ Z. 25.

Wortwahl

- Größtenteils vertrauter Wortschatz, einige Wörter sind Fachvokabular („waterpokken/rode hond“ Z. 8; „herschudding“ Z. 10), das für das Verständnis des Textes aber nicht zwingend notwendig ist
- Häufige Wiederholung des zentralen Wortes und Titels „kamp“ (Z. 2, 3, 5, 6, 7, 11, 12, 13, 25) im ersten Teil des Textes bis Zeile 15. Verbindet die Textteile (Z. 1-15 und Z. 16-30) miteinander.
- Präsens, Imperfekt, Partizip Perfekt

Semantisch

- Der Vater des erzählenden Kindes spricht kaum über das Konzentrationslager und wenn, dann für das Kind eher unverständlich „Het kamp is dus een plaats waar geen eieren worden gebakken.“ (Z. 6). Doch im Zoo erkennt das Kind plötzlich „kamp“ im Verhalten eines Wolfes, der mit leerem Ausdruck in seinem Gehege umherläuft und umgeben ist von Gittern und Zäunen. Es realisiert, dass es, ohne dies in Worte fassen zu können, ein Verständnis vom „kamp“, von der traumatischen Erfahrung des Vaters im Konzentrationslager, hat. Es ist in Tränen aufgelöst, weil es auf diese seltsame Weise selbst einen Teil dieser Erfahrung in sich trägt, während die älteren Geschwister dies nicht verstehen und auf den Zoobesuch zurückführen.